

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทชุมชน การบริหารจัดการสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน ศึกษาปรัชญา แนวคิดการก่อเกิดระบบสหกรณ์ ความสอดคล้องระบบคิดของสมาชิกเกี่ยวกับปรัชญา แนวคิดสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน และเพื่อพัฒนาให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีของระบบการสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน ตามแนวทางหลักการบริหารจัดการที่ดี และการคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) พร้อมทั้งใช้หลักการติดตามแบบมีส่วนร่วมของชุมชนคือประเมินผลแบบแผนที่ผลลัพธ์ (Outcome mapping) การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินไปในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นขั้น ๆ อย่างเป็นองค์รวม (Holistic Approach)

ผลการวิจัยพบว่า บริบทชุมชนตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง เป็นชุมชนเก่าแก่ มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ แต่กระแสนิยม บริโภคนิยม ปังเจกนิยม ได้มีอิทธิพลครอบงำคนในชุมชน ทำให้มีปัญหาหนี้สิน มีวิถีคิดแบบแยกส่วน มีความเป็นปัจเจกชนที่หวังพึ่งพารัฐ ขาดการพึ่งพาตนเอง และเริ่มมีชีวิตที่เคร่งเครียดบีบคั้นที่ต้องหาทางออก

ผลจากการศึกษาพบว่า ปรัชญา แนวคิดการก่อเกิดสหกรณ์นั้น เกิดจากการบีบคั้นทางด้านเศรษฐกิจ สังคมของผู้ใช้แรงงานในช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรมจึงทำให้เกิดความร่วมมือกัน (Co-operation) ตามแนวคิดการทำกิจกรรมร่วม (Collective Action) และหลักการช่วยตนเอง โดยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (self help by mutual help) เป็นแนวดำเนินงานที่เน้นการสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันบนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความเป็นเอกภาพของสมาชิก

สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนแจ้ซ้อนจำกัด เป็นสหกรณ์ที่เกิดขึ้นโดยชุมชนได้ร่วมกันก่อตั้งขึ้น เพื่อมุ่งหมายให้คนรู้จักช่วยเหลือตนเองโดยช่วยเหลือกันและกันในด้านเศรษฐกิจและ

สังคม ด้วยการประหยัคทรัพย์แล้วนำมาสะสมรวมกันทีละเล็กละน้อยอย่างสม่ำเสมอ ขณะเดียวกัน ก็พบว่า ระบบคิดของสมาชิกสหกรณ์ยังไม่สอดคล้องกับปรัชญา แนวคิด หลักการสหกรณ์ เนื่องจากขาดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กร ความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร ปัญหาหนี้สินคั่งค้างภายในสหกรณ์ การบริหารจัดการที่เป็นลักษณะแบบแยกส่วน

ผลจากการพัฒนาการบริหารจัดการระบบการสหกรณ์เครดิตยูเนียนแจ้งข้อจํากัดพบว่า หลังจากที่ทำแผนบัญชีรับ-จ่ายครัวเรือนแล้ว ทำให้สมาชิกสหกรณ์ได้มองเห็นปัญหาของตนเอง และได้รู้วิธีการแก้ไขที่ถูกจุด และก่อให้เกิดความตระหนักที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในงานพัฒนาสหกรณ์ และการจัดทำบัญชีครัวเรือนซึ่งเป็นกระบวนการเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตัวของสมาชิกสหกรณ์นั้น ได้ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self study) ช่วยให้สมาชิกสหกรณ์ได้รู้เห็นข้อมูลและเริ่มตระหนัก คิดใคร่ครวญ เพื่อปรับตัวเองในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในชุมชน และเกิดรวมกลุ่มสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่จะค้นหาทางออกร่วมกัน

นอกจากนี้พบว่า คณะกรรมการบริหารสหกรณ์ ได้เกิดการเรียนรู้ถึงจุดอ่อนของวิถีคิดแบบเดิมในการทำงานสหกรณ์เครดิตยูเนียน ที่ขาดการเชื่อมโยงเป็นระบบความสัมพันธ์กับมิติอื่น ๆ ในชุมชนสหกรณ์ และสามารถเห็นพฤติกรรมซ้ำ ๆ จนเป็นแบบแผน (Pattern) ของปัญหาต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (Causal loops) และมีผลกระทบต่อระบบต่าง ๆ แบบองค์รวมอย่างเป็นกระบวนการ (System thinking is a process of thinking) และปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงานสหกรณ์เครดิตยูเนียน ที่เชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่การรับสมัครที่ต้องมีการอบรมให้เข้าใจหลักการสหกรณ์อย่างจริงจัง จึงจะได้สมาชิกที่ดีมีคุณภาพ และเมื่อปล่อยเงินกู้ก็จะไปเป็นระบบเป็นไปตามแผนงานพัฒนาสหกรณ์ ขณะเดียวกันก็ได้ปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ในการทำงานอย่างเป็นทีมมากขึ้น

ผลจากศึกษาได้พบประเด็นสำคัญคือ การเปิดโอกาสให้กรรมการและสมาชิกสหกรณ์ได้เรียนรู้การทำวิจัยร่วมกันตั้งแต่เริ่มต้นนั้นพบว่า คำถามวิจัยหลาย ๆ ประเด็นได้รับคำตอบในตัวเองโดยกระบวนการมีส่วนร่วม เพราะได้ตระหนักรู้ในตนเอง (Self awareness) ภายในเวทีและกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันนั้น ก็ได้สร้างพลังขับเคลื่อนที่สามารถแก้ไขปัญหาของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดผลดีในการสร้างความเข้มแข็ง และความยั่งยืนแก่ชุมชน

The objectives of this study were to investigate: 1) community context; 2) administration of Jaesorn Credit Union Credit Union Cooperative Ltd.; 3) philosophy and concept of the occurrence of cooperative system; 4) conformity of cooperative members' system thinking concerning with philosophy and credit union cooperative concept; and 5) to develop good managerial administration of the credit union cooperative system. Participatory action research was used for analyzing and synthesizing the phenomena occurring in the community. This was based on the principle of good managerial administration and systems thinking. Also, community participation monitoring system (outcome mapping) was used in this study. Holistic approach was done through mutual learning exchange.

Results of the study revealed that Jaesorn community, Muang Pan district, Lamphang province was an old community having rich natural resources. However, capitalism, consumeristic, and individualism had an influence on people in the community. This caused them be in debts and rely on the government sectors without self – reliance. Thus, they began to be stressed and must find solutions. It was found that the philosophy and concept on the cooperative establishment arouse from economic oppression. Hence, workforce societies during the industrial revolution needed to group themselves for co – operation in terms of collective action and self help by mutual help. This focused on responsive economic, social, and cultural needs. It aimed to achieve the goals of common needs on the basis of self help value, self responsibility, democracy, equity, justice, and member integrity.

Jaesorn Credit Union Cooperative Ltd. was established by the community aiming at self – reliance on economic and social aspects through regular savings. Meanwhile, it was

found that systems thinking of cooperative members did not conform to the philosophy, concept, and principle of the cooperative. This was because they lacked of systematic learning process. This resulted in various problems i.e. participation in organization managerial administration, organization's sense of belonging, cooperative's accumulated debts, and separated managerial administration.

With regards to the managerial administration development of Jaesorn Credit Union Cooperative Ltd., it was found that, after making household balance sheet, cooperative members could see their problems and a collect method of problem-solving. This made them be aware of cooperative development participation and household balance sheet making. Besides, balance sheet making was a process of self – data collection and analysis helping cooperative members knew the data and adapts themselves among community changes. Also, they grouped themselves as a group of credit union cooperative members for mutually finding solution.

It was also found that the cooperative executive committees had learned weakness of the traditional thinking in the credit union cooperative operation. This kind of thinking lacked of connection in the form of relationships with other dimensions in the cooperative process. Besides, cooperative members could see the repeated behaviors forming the pattern of casual loops problem. It also had an affect on various systems so the credit union cooperative operation was adapted. That was, new cooperative members must attend a training in order to understand the principle of the cooperative operation. Also, the provision of loan would be systematic which conformed to the cooperative development plan. Meanwhile, working relationships could be in a form of teamwork more than ever.

The main issue found in this study was the provision of an opportunity for cooperative committees and members to learn mutual research conduct. It was also found that various aspects of research questions could obtain answers by itself due to the participation process. This was because cooperative members had self awareness in the mutual learning process. Thus, this helped them be able to effectively solve problems by themselves, resulting in the enhancement of strength and sustainability of the community.